

פורטל הדף היומי > מפעל הדף היומי > כתבות בענייני דף יומי > על הדף היומי ותכליתו בחזון הגדול של משנה תורה

מפעל הדף היומי

על הדף היומי ותכליתו בחזון הגדול של משנה תורה / יוחאי מקבילי

"ושמעתי שהיו אומרים [בעולם הבא]:

'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו' "

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נ עמוד א

ללומדי הדף היומי, שהכותב נמנה עמהם, אין צורך לומר מיהו הרמב"ם. לכאורה, הכל מכירים את עבודתו הגדולה, המסכמת, את ספר "משנה תורה", החיבור "המקבץ לתורה שבעל פה כולה". יחד עם זאת, רק מעטים עומדים על חזונו של הספר, ועוד יותר מעטים מאמצים את חזונו של הרמב"ם.

ומהו חזונו של הספר? שכל יהודי יכיר את התורה כולה, יעצב את חייו ואת תובנותיו בהתאם לתורת ה', ויביא למימושה של התורה השלמה.

נרחיב, כדי להבין את משמעות הדברים. על השאלה הגדולה, למה אנו לומדים תלמוד, מורגלא בפומיה דמו"ר הרב זייני שליט"א התשובה, "כדי לחשוב כמו יהודי". ואכן, מדוע יהודי לומד את מסכת סנהדרין, אם אין לו כוונה להיות חבר בסנהדרין? או למה לנו לתלמוד את מסכת זבחים או את מסכת יומא, הרי אין מקדש, שואל יהודי, 'ולא עוד אלא שגם אם יש מקדש, הרי איני כהן', והוא ממשיך להקשות, 'ולא עוד אלא שגם אם אני כהן, לעולם לא אהיה כהן גדול'. ואולי אלמד רק לקראת שאיפה כזו, להגיש את מועמדו לתפקיד'. התשובה היא פשוטה: לימוד המשניות האלו, לימוד המשא ומתן, מביא את הלומד לחשוב כמו יהודי, המבין את המהלכים המחשבתיים ואת נתיבם. נתיבי התלמוד משקפים תובנות רבות ועמוקות על הדרך שהאדם צריך לעצב בה את חייו.

דא עקא, התלמוד בנוי ממשא ומתן, מדרכי ניתוח (אנליטיקה) מרהיבים, ופעמים רבות המהלך התלמודי נראה גדול מן המסקנה שלו. כך הלומד נשבה בקסמו של הדין ואינו בא לידי תכלית: כיצד לעצב את חייו, כיצד להכריע בחייו בין מגמות סותרות וכיצד לחשוב כמו יהודי ולהכריע כמו יהודי. ובלשון ימינו: כיצד ליצור מאלפי הפיקסלים המרכיבים את התלמוד תמונה בהירה וחדה שהיא תבנית מחשבת?

זו מטרתה של ההלכה. להכריע הכרעה הלכתית, אין מטרתה רק "לדעת מה יעשה ישראל", אלא בעיקר, מתוך המעשה, כיצד ראוי שיחשוב בן ישראל. משמעותה של ההכרעה בין דעות החלוקות בדין ובמעשה ומבטאות גישות השקפתיות מנוגדות זו לזו היא קביעת עדיפות להשקפה מסוימת בחיים. המשפט התלמודי המפורסם, "אלו ואלו דברי אלהים חיים", אינו מסתיים באמירה זו בלבד אלא בהכרעה ברורה "והלכה כבית הלל" (בבלי עירובין יג,ב). כלומר, אלו ואלו מציגים נקודות מבט נכונות של החיים, אך יש להכריע לטובת החשובה שבהן. הבנה זו היא המעניקה להלכה משמעות של השקפה. אם נדע את כל היבטיה של ההלכה, נוכל להבין את המארג ההשקפתי שהתורה ומוסריה מנסים לטעת בנו.

את זה עושה הרמב"ם.

ההכרעה שהרמב"ם נוקט בה בכל הספר מעקרת את הרוח המדולדלת, חסרת היעד, האוהבת להנציח את המחלוקות, את חוסר האונים ואת המבוכה ורפיין המעשה. זו שבכל דבר יש מאה תורות. גם אם אין פוסקים הלכה בכל דבר כדעת הרמב"ם, הדרך שהוא מסרטט היא ברורה, והיעדים מוגדרים בה היטב. זו היא האסטרטגיה היהודית במיטבה.

אלא שלהרמב"ם, בספר "משנה תורה", יש יתרון נוסף: ההיקף והתמציתיות. היכולת להקיף את כל התורה שבעל-פה **בקצרה**, לתורה עקבית, מגובשת וסדורה: המקדש, הטהרה, המשפט העברי, המלכות, הנזירות, הנבואה. כל התלמוד, הירושלמי והבבלי, התוספתא ומדרשי ההלכה – כולם באים לידי בירור מקיף אך תמציתי.

זהו כלי חשוב בלימוד, המסייע לא רק לפתוח נושא שהתלמוד קופץ לתוכו כמי שכל המשנה (או "משנה תורה") כבר מונחת בידו, אלא לתפוס תמונה שלמה וברורה של התורה. בסופו של יום או בסופו של דף יומי, אדם יכול לומר לעצמו שהנה ספג את הדין ואת החלטה, זרע וקצר וישב לאכול מלחמו.

איך עושים את זה? פשוט מאוד. בסוף כל דף, פתח נא קורא יקר את "עין משפט" ו"נר מצווה", פתח את ההפניות ב"מיימוני" וספוג את הדברים היטב. קצר מאוד. יעיל מאוד. מלא חזון. מלא שאיפה.

פשוט, לחשוב כמו יהודי.

זו ההתחלה של התחייה היהודית הגדולה, "הרנסנס".

הכותב הוא עורך ראשי של "מפעל משנה תורה" יחד עם ד"ר יחיאל קארה וצוות תלמידי חכמים. "מפעל משנה תורה", כמפעל שכולו נוסמך על עבודתם של מתנדבים, שם לו למטרה להגיש את ספר "משנה תורה" בדרך שכל אחד ואחד יוכל להכיר את כל התורה שבעל פה באופן המקיף ביותר ובצורה המתומצתת והמסודרת למופת, כפי שהביאה הרמב"ם לביטוי בספרו המופתי, וכך יעמוד לפני הלומד בניין עקבי, תמציתי, תורה שהוא זוכר אותה וחי על פיה, תורה שהוא שואף למימושה השלם, ולא רק לשאת ולתת בה, תורה מקיפה הנוגעת בכל פינות החיים ומשפעת על חייו ומעצבת את תובנותיו. "מפעל משנה תורה" לשחזור הנוסח עוסק גם בביאור ספר "משנה תורה". עד כה יצאו לאור במסגרת זו חמישה ספרים: המדע, אהבה, זמנים, משפטים ושופטים.

מפעל הדף היומי

לוח חודשי ללימוד

כלי עזר ללומד

שיעורים ברחבי הארץ

מצא חברותא!

שו"ת בנושא הדף היומי

סיום מסכת

שיעורי שמע / וידאו

קישורים לאתרי דף יומי

ספריה וירטואלית

פורומים

סקר

המסכתות הקצרות

שבסדר מועד

ללא ספק - קלות

ביותר בש"ס

כמו כל הש"ס - אין

הבל מיוחד

לפעמים דוקא קשות

הצבעה תוצאות

